

LA ESQUELLA

DE LA

TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH,
HUMORÍSTICH, IL-LUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas,
Cuba y Puerto-Rico, 4.—Estranger, 5.

CAPS DE BROT

JOSEPH FOLA

Sarasate té 'l violi,
ell té en can.bi la guitarra,
de la qual arrenca sons
que deleytan y entussiasman.
Músich per temperament
y delicat com cap altre,
la guitarra es en sas mans
una orquesta incomparable.

CASTELLON
de la
PLANA

UNA CAMPANYA

Eduart Drumont, l'acerat autor de *La France juive*, vé sostenint ja fà molt temps una valenta campanya contra certs magnats de la banca y dels grans negocis, que absorbeixen la riquesa pública, convertintse, á favor de sos inmensos capitals, en reys del mon.

La majoria de aquests monopolisadors de la riquesa pertanyen á la rassa hebrea.

Son los descendents de aquells juhéus sense entranyas que durant l'Edat mitja acaparavan los capitals, venjantse dels desprecis y crueltats de que las victimas de las sévas expoliacions los feyan objecte. Sols que ara, la societat moderna mes condescendent, més civilisada... ó més poruga, se prosterna davant del judaisme y besa las mans mateixas que la despullan despiadadas.

Lo cult del badell d' or está avuy á la ordre del dia. Los juhéus que tenen capitals fabulosos son los sacerdots de aquesta nova religió, y la grey cristiana adora tant com al ídol als sacerdots que 'l rodejan y d' ell se cuidan.

De aquí las indignacions del ardorós periodista francés, que ab la ploma y ab la espasa combat la codicia dels uns y 'l rebaixament dels altres.

La campanya enérgica per ell sostinguda en tots los terrenos es verdaderament admirable: campanya de toro, que s'hi tira de cap, sense medir los perills. Y es precis confessar que la muralla d' or, á las embestidas del incansable periodista, algunas vegadas queda quartejada y vacilant, y 'ls que darrera d' ella s' amparan, tremolan y s' esporugueixen. Tal es la forsa de la opinió pública quan se desperta als virils accents de las diatribas del incansable director de *Le libre parole*. Y es que tothom prevéu lo que ha de succehir. Darrera de las paraulas, vindrán los fets... y 'l día dels fets ¡ay dels juhéus moderns!...

*
* *

A Espanya també com á Fransa, y especialment á Barcelona lo mateix que á París, domina 'l judaisme; pero un judaisme de una nova especie.

Los juhéus de aquí, enriquits Déu sab de quina manera, la donan per mostrarse los més ardents defensors de la religió católica. Fan bugadas dels séus fets passats empleant al efecte 'l aygua beneyta. Lo negre mantéu dels capellans y jesuitas, lo pardo sayal del frare es lo vel que fan servir per tapar los punts més escabrosos de la séva historia.

Si necessitáu veure 'ls, quan no 'ls trobéu tancats al escriptori combinant una operació bursátil d' efecte segur per tirar per portas als incautes que tenen compromesos los séus capitals en las societats de crédito ó en las empresas mercantils qu' ells administran, com l' aranya qu' espera las moscas, amagada en la trenyina, los trobaréu á la iglesia, donantse cops de puny al pit, ó bé al convent besant ó llengotejant la má de un frare ó de un pare jesuita.

Bé podém dir que s' ha realisat l' aliansa de la riquesa y la religió, sellada per l' hipocressia.

¡Cosa rara! En altres temps, en que 'l clero absorbía totas las riquesas, se deya que las moscas anavan á la mel; avuy, pél contrari, pot molt ben assegurar-se, en vista de lo que passa, qu' es la mel la que se 'n vá á las moscas.

Tartuffe tindria que apendre en la conducta de aquests ricatxos, que per la naturalesa de molts dels actes que han realisat, no tenen dret á creure en la existencia de un' altra vida, y no obstant

s' arriman pressurosos á la Iglesia, se converteixen en sumissos agents del clero, y á falta de perdó, de tot punt impossible si no renuncian á sas riquesas mal adquiridas, buscan lo consol quimérich de las apariencias, á la sombra de un esmortuít dissimulo.

Es necessari, donchs, donar un crit, déu crits, cent crits si es precis, perque la conciencia pública 's desperti. Los fills del héroes del any 35 no tenen dret á permaneixer dormits, quan la reacció ultramontana s' está forjant á tota pressa, ab la aliansa estreta del or y del odi á totas las conquistas de la llibertat. Si continuém dormint, no tindrem dret á queixarnos quan ens despertém, enmanillats, engrillonats, amordassats, impotents per rebatre l' opressió exercida sobre 'l poble per tan poderosos enemichs.

Es hora de brandar á somatent.

*
* *

Sintoma del temps qu' estém atravessant, es aqueixa especie de Inquisició que s' ha format á á última hora, á pretext de perseguir los excesos de la pornografia.

Se tracta de una associació sostinguda péls diners de algú capitalista, que no repara en gastos, sempre ab lo nom de la moral als llabis, y á las ordres de la qual s' hi han posat advocats sense plets, pelacanyas sense empleo, convertintse 'ls uns en definidors y 'ls altres en esbirros de aquest Sant Ofici de nou encuny.

No hi ha més que una diferencia: los inquisidors antichs treballavan desinteressadament, moguts de un zel exagerat y erróneo: los inquisidors actuals treballan per guanyarse la vida, creyent que 'ls caudals del capitalista propulsor del moviment, son inagotables.

Y allá van ells, per kioskos y llibrerías, rastrejant llibres y láminas pornográficas. No 's diria sino qu' 'ls pagan á tant la pesa, dada l' activitat que desplegan.

Quan ne trobarán una de aixerida la comprarán, se la endurán á casa séva, la contemplarán gustosos llarga estona per tots costats, se recrearán mirantla, se abandonarán fàcilment á las malas tentacions que 'ls inspiri—¡la carn es tant flaca!—y al últim, quan hagin lograt borrar de son rostre las marcas de la lascivia escitada, prenent un ayre molt serio, molt formal, se 'n anirán compunjits á Sant Gayetano, demanarán al senyor Jutje y li dirán:

—Aquí li portém un exemplar de una obra que 's vén públicament per D. Fulano de tal, y que ofen á la moral y á las bonas costums. Serveixis, donchs, denunciarla á la major brevetat possible. ¡Llenya als que cometen pecats tan abominables!...

Avuy encare acuden als tribunals. Quan la reacció per ells iniciada arribi al séu terme, ja 's cuydarán ells de obtenir facultats omnímodas per recullir obras, jutjar als que las expencen, y enviar Boria avall ó á la foguera, als que las escriuhen ó las dibuixan.

Una vegada 's disparin ¿qui será capás de contenirlos?

*
* *

Enemichs som nosaltres de la pornografia. No hém de ponderar lo molt que odihém als que traspasant los limits licits de lo picareseh, se revolcan en las torpesas libidinosas de la obcenitat.

Pero tant ó més que la pornografia se 'ns fan odiosos los falsos apóstols de la moralitat pública, posats á sou de tal ó qual capitalista, que no sembla sino que estigui rabiós pél fracás de sas empre-

BARCELONA XICA

—Ja ho veu, senyora Laya, com encara 's conservan las bonas costúms, y la tradició y l' esperit religiós.

—¿Es dir que una sortija *resigna* tot aixó?

—¡Vaya!...

sa editorial. Aquest Cresso empenyat en combatre als periódichs que gosan del favor del públich, porque 'l saben mereixer, y desesperat de sas infructuosas tentativas, s' ha hagut de persuadir de una trista veritat, y es que ab tots los séus capitals no comprarà lectors pera una publicació séva, per més que ab uns quants mils duros pugui comprar

unas quantas dotzenas d' esbirros, que procurin fer mal á las demés.

Havent intentat lo primer y sempre inútilment, ha hagut de apelar á lo últim, lo qual sembla més fácil.

Ignoro si la enveja en aquesta forma manifestada figura entre las virtuts cristianas que profes-

san aquets devols de nou encuny. De totes maneres no li arrendém lo greix que té de fondre.

Tant mes, quan nosaltres, per la part que 'ns toca, estém fermament resoltos á practicar la lley del Talió: ull per ull; dent per dent.

Ploma de acer empunya nostra má dreta, y unglas tením prou fortas per escarbotar la muralla de monedas d' or y derrumbarla, mostrant á tothom lo que darrera d' ella s' hi amaga. Prompte hém de veure, ab datos auténtichs, la manera com s' han amassat certas fortunas colossals, inverossímils, empleadas avuy en servey de la reacció ultramontana.

Y dada la necessitat de que existeixi una lliga moralisadora, prompte veurá 'l públich qui ha de formar-la, y contra qui ha de dirigir-se.

P. DEL O.

PER FAVOR...

¿Qué tens ma estimada
que tos ulls brillants
tota acongoixada
tapas ab afany?
¿Per qué tos ulls ploran
un plor tan amarch
y dos grossas llágrimas
baixan cara avall?
¿Qu' es lo que 't disgusta
d' un modo tan gran?
¿Potser t' imaginas
que jo t' he faltat,
que de un' altra noya
també soch amant?
¿Potser ta madrastra
qu' es un barrabás...?
¿Alguna disputa
tos ulls ha entelat?
Per favor nineta,
traume d' ansietat
y digam la causa
d' estarte plorant...
La nineta calla,
mira á son aymat,
y li diu somrientne
mitj de baix en baix:
—Llensa aquest cigarro
que n' es de l' estanch.

PISTACHO.

PRENENT LAS AYGUAS

—¡Y donchs, senyor Dominguet! Sembla que tan mateix comensa á despertárseli la gana...

—¿Qué dihéu?... Us asseguro, Pepeta; que may n' havía tingut tanta com desde que soch á aquest poble. Estich verdaderament afamat. Y fins á cert punt no es d' extranyar—anyadí 'l senyor Dominguet ab una mica de retintín:—perque... ¡hi ha per aquí unas viandas tan apetitosas!...

Y al dir aixó, allargava dissimuladament la cama per sota la taula, buscant lo peu de la Pepeta.

En Dominguet arribá al poble á mitjos de mes. No está malalt ni necessita per res las ayguas; pero Tenori impenitent y amich de donarse un quant temps de bona vida sempre que la ocasió 's presenta, pujá á Castellvert, com podia haver pujat á qualsevol altre poble. Mentres hi haja llochs frescos y donas guapas, á n' ell tots los pòbls li son iguals.

Estant plena la fonda, la casualitat li depará allotjament alegre y cómodo en la caseta d' un matrimoni jove sense fills, que tenia un quarto disponible y ganas de guanyarse uns quants quartos servint honradament al próxim.

Lo primer pensament de 'n Dominguet va ser anar á menjar á la fonda y quedarse tan sols á dormir en lo quarto que li llogava 'l matrimoni; pero la vista de la Pepeta, la muller, jova, fresca y rodoneta, ab uns brassos adorables y uns ulls incendiáris, li inspirá la resolució de acomodarse allí en *totum*, menjanthi, dorminthe... y fenthi tot lo que las circunstancias anessin portant.

—Tinch la gana completament perduda—digué al pendre possessió del seu allotjament—y 'm sembla que menjant ab vosaltres y saborejant aquest nou género de vida, se 'm desperta l' apetit.

Y pareix que se li ha despertat de debó. Aquí 'l teniu assentat á taula, menjant un plat de conill á grans caixaladas y menjantse ab la vista las sonrosadas galdas de la Pepeta, que séu devant d' ell y no aparta 'ls ulls del plat sino per dirigirlos de tant en tant al seu marit que ocupa 'l cap de taula, felis, sonrihent y atacant també la séva racció ab dents de bon pajés.

Es dir que vostè—fa 'l marit reprement la conversa—no hi creu en la virtut de las ayguas d' aquest poble...

—No, ni necessito creurehi. Estich bo y sa, y si vaig á fora es sóls per respirar ayres purs y viure unas quantas senmanas en pau y tranquilitat.

—Bé, aixó pot dir. Los qu' están malalts de debó, pensan altra cosa de las nostras ayguas. ¡No n' hi ha pochs que arriban aquí baldats y se 'n tornan á Barcelona drets, aixerits y lleugers com un esquiro!...

—Es dir que la especialitat d' aquestas ayguas...

—Es pèls dolors. Venir aquí coix y anársen caminant á pas natural, es tot hù.

Mentres tant lo dinar ha acabat. Lo pajés arreplega la catxutxa, encén un cigarret y dihent no més—¡Fins á la tornada!—se 'n va á la feyna, á una vinya que té á tret de fusell del poble.

En Dominguet arrossega una cadira cap á la eixida y encenent també 'l séu cigarro, comensa á entaular conversa ab la Pepeta, que renta 'ls plats arremangada de brassos fins més amunt del colze.

Lo senyoret de Barcelona posseheix lo vocabulari galantejador més extens que s' ha conegut. Ja 's tracti d' una senyora, ja 's dirigeixi á una pajesa, sempre troba termes propis del lloch y de la situació, combinant giros y frasses que entran al cor y enterboleixen lo cervell com fum d' incens ó música voluptuosa.

Pero la Pepeta sembla tenir la testa sólida. Desde 'l dia mateix de la séva entrada en la casa, en Dominguet ha passat horas y horas requebrant-la, pessigollantli las orelles ab parauletas insinuants, probant de marejar-la ab pinturas d' horisonts espléndits y poblats d' imatjes seductoras.

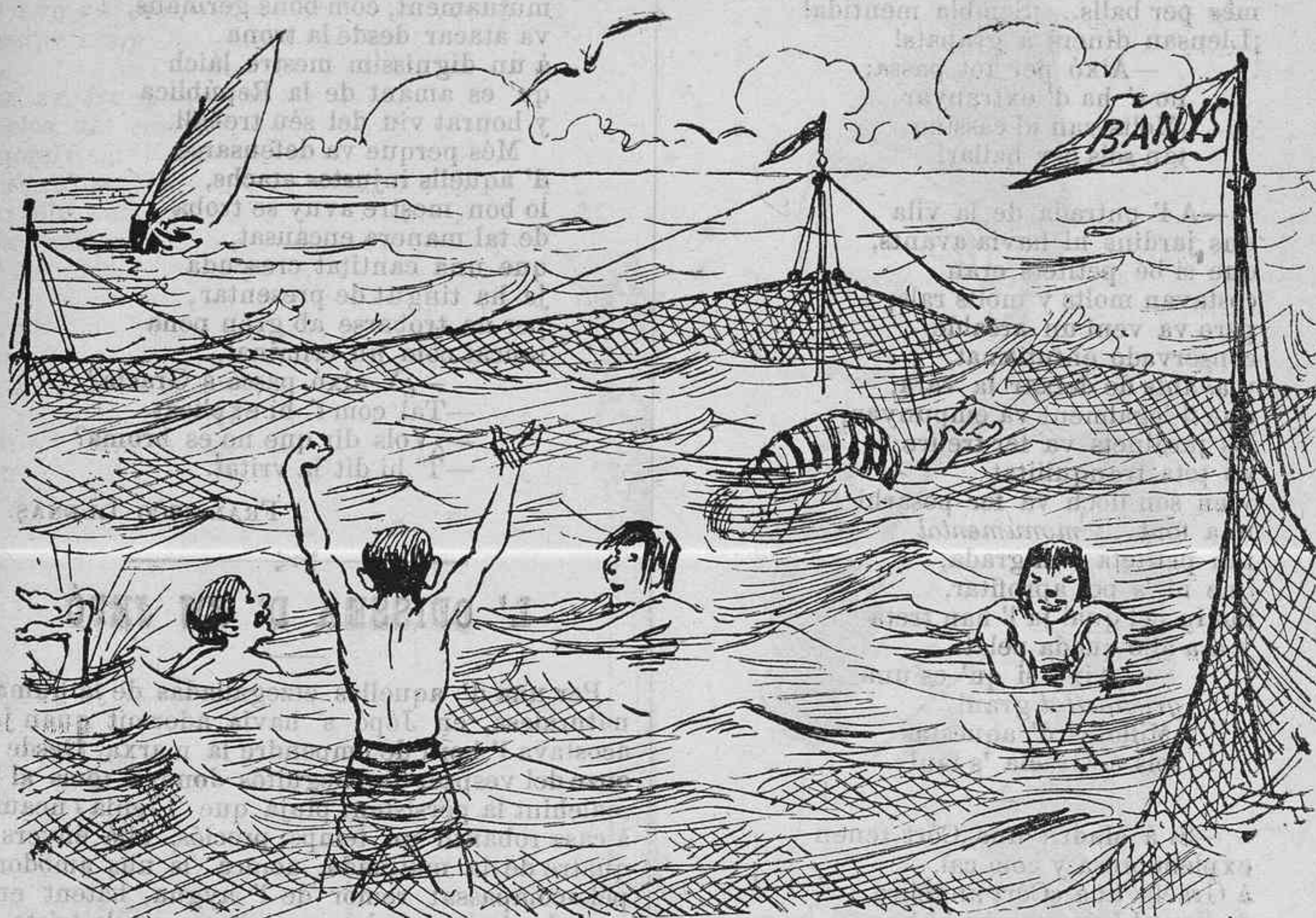
La Pepeta riu y 'l deixa dir. Paga bé, no es difícil de contentar, dóna poca molestia... ¡Bé se li pot permetre una mica de broma de la que 'ls senyors solen fer!

—Vaja, Pepeta—diu en Dominguet acostants' hi una mica més, sense alsarse de la cadira—no siguéu tan inhumana. Us torno á repetir que sou la criatura més hermosa y més estimable que hi ha en tot aquest poble.

—Es lo que 'm diu en Eloreus...—fa ella, llençant una armoniosa rialla.

—Deixéulo estar al vostre marit: ell que cuydi

SALVA-VIDAS UNIVERSAL

Unich medi per evitar que 'ls banyistas s' ofeguin: posar una xarxa que agafi tot lo fons de la mar vella.

la vinya. Prou feyna té en mirar si s' hi fa herba ó si la filoxera s' apodera dels ceps... Vos y jo, jo y vos: tot lo demés no té interès per mi.

—¡Ay senyor Dominguet!... Ja pot xiular, si l' ase no vol beure...

—¿No? ¿Voléu dir que no beurá? Voleu dir que ja no comensa á tenir una mica de set? ¿Voléu dir que ara com ara?...

La conversa va adquirint per moments matissos més vius, tons més pujats. Com si la rialleta de la pajesa exasperés la eloqüencia amatoria de 'n Dominguet, lo conquistador barceloní llença ja paraulas atrevidas, declaracions categóricas y netas, conceptes que més que pél oído entran per lo cor...

—Avuy—acaba per dir— quan haguém sopat enviaré al vostre home al estanch y... ja sabeu que quan va al estanch s' arriba al café y tarda un' hora.

A entrada de fosch la taula está parada. En Dominguet es al seu quarto remanant la séva roba, buscant un mocador de mocar...

En Llorens arriba y avants de que dongui 'l Deu vos quart, la Pepeta se li acosta y, rihent, li diu alguna cosa á l' orella.

—¿Si?—fa 'l marit mossegantse 'ls llabis. Y trarentse la gorra, la penja d' un pom de cadira.

Lo senyor Dominguet baixa. S' assentan los tres á taula, y com Joseph y Maria y un altre Joseph, sopan bromejant, parlant de mil cosas y menjant de molt bona gana.

—Llorens—diu en Dominguet després dels postres:—¿qué no m' aniriau al estanch?

—Prou. ¿Qué li convé que torni desseguida?

—No... Encare tinch algun purot... No més es per no quedarme demá sense...

Cinch minuts més tart en Dominguet s' aixecava de la cadira ab la ferma resolució de dir alguna cosa important á la Pepeta, y en lo mateix moment tornava en Llorens del estanch ab los puros á la má esquerra y un garrot á l' altra.

La pajesa rigué com sempre, en Dominguet no rigué gens y 'l garrot del marit treballá de valent durant un bon rato.

En lo primer tren de l' endemá en Dominguet s' en torná á Barcelona. Ningú arribá á enterarse de lo que li havia succehit; pero no deixá d' extranyar als seus coneguts que d' unas ayguas á las quals un hi va coix y 'n torna dret, ell haventhi anat dret n' hagués tornat coixejant.

A. MARCH.

COSAS DE GRACIA

—Tenint Gracia una importancia verdaderament molt gran, no té casas de socorro, cementiri, ni hospitals, y 'ls seus carrers quan plou semblan rius de llot y negre fanch; pero lo qu' es de cassinos recreatius n' hi ha un centenar.

Los tals centros no celebran bons certámens casi may, com tampoch bonas vetlladas literarias-musicals.

Per honrar la gaya-ciencia
cap céntim volen gastar;
més per balls... ¡Sembla mentida!
¡Llensan diners á grapaits!

—Aixó per tot passa;
no t' ha d' extranyar.
¡Molts van al cassino
tan sols per ballar!

—A l' entrada de la vila
uns jardins hi havia avants,
que si bé petitets eran
costavan molts y molts rals;
pero va vení un arcalde
conservadó enfutismat,
y avants de deixar la vara,
que il-legalment va empunyar,
los jardinets va fer treure
ab tota tranquil·litat
y en son lloch va fer posarhi
una font... *monumental*
tan petiteta y migrada,
que ni 's pot aprofitar,
motiu pel qual ja l' han treta
y ara alló queda pelat.

—¡Aixó si qu' es una
graciositat gran!
¡Milloras d' aquestas
sols á Gracia 's fan!

—Si á Madrid una Còrt tenen
explendorosa y com cal,
á Gracia una «Còrt angélica
de Sant Lluís» també hi ha.

Y 'ls que aquesta Còrt componen
son minyons tan bons y sants,
que á la professó de Corpus
com un ciri van tibats;
y, fent mística brometa,
á las noyas van tirant
llambregadas tentadoras
y carmel-los d' aquells llarchs.

A més de aixó, sense *damas*,
los millors dramas desfán
y un cop cada mes combregan
y 's confessan, de bon grat.

—A mí no m' enganyan,
ni m' enganyarán.
¡Quan tant se confessan
molts pecats tindrán!

—Hi ha moltes monjas qu' ensenyan
á las noyas... de resar;
altras, com las de la punxa
diferents oficis fan.

Donchs, las de la Providencia
son molt més originals;
puig cantant ab molt salero
lletanías, goigs y salms,
y, (sens que paguin un céntim
al Govern,) ab gran afany,
al torn venan unas pildoras
per curar diferents mals
fent terrible competencia,
(com si fossin en Sequáh,)
á dos bons apotecaris
que al carrer d' ellas s' están.

—Si que, noy, son monjas
ben originals.
¡Totas se las pensan,
per poder fer rals!

—Segons diu tota la vila,

lo rector de Sant Joan
olvidant qu' hem d' estimarnos
mútuament, com bons germans,
va atacar desde la trona
á un digníssim mestre láich
qu' es amant de la República
y honrat viu del seu treball.

Més perque va defensarse
d' aquells injustos atachs,
lo bon mestre avuy se troba
de tal manera encausat,
que una cantitat crescuda
ja ha tingut de presentar,
per no trobarse ab gran pena
tancat com un criminal.

—¿Y aixó passa á Gracia?
—Tal com t' hi explicat.
—¿Vols dir que no es broma?
—T' hi dit la vritat.

FRANCISCO LLENAS.

L' ODISSEA D' EN JEPÓ

Per una d' aquellas etzegalladas de la humana
naturalesa, en Jepó s' havia adormit quan ja s'
acostava l' hora de empendre la marxa. Desde las
onze del vespre, que neguitós donava toms al llit,
malehint la persistent pluja que 'l tenia encauha
á casa robantli un temps preciós, allá envers las
quatre de la matinada, aclucá 'ls ulls amodorrat
pél acompassat remor de l' aygua, batent en la
teulada. La causa de son malestar era la trista no-
va que alláns á las nou de la vesprada li havia
portat l' ordinari: la Madroneta, sa filla única que
tenia á casa l' Ignasia, germana gran d' en Jepó,
casada á la Sagrera, estava sens esperansas de vida,
més en aquell' hora no hi havia tren ni altre medi
per anarhi que lo de las camas y aquest era irrea-
lizable á causa del mal temps, per lo qual ben á
malgrat seu resolgué esperar que llustrejés lo día,
que allavors ab pluja ó no s' encaminaria per las
dresseras vers lo punt ahont' era reclamat.

La claror esblaymada y freda d' un matí plujós,
colantse pél vidre del finestró vingué á ferli pessigol-
letas als ulls y despertar-lo sobresaltat. Son pri-
mer moviment fou lo de l' home que 's desvetlla
en mitj de pesadilla horrenda, no distingint enca-
re prou bé si es real ó fictici lo somiat. Prompte 's
posá sobre sí; per desgracia era ben recert lo de la
mala nova y ab quatre esgarrapadas se vestí, agafá
lo tapabocas y lo descomunal parayguas, tancá ab
clau la porta y emprengué decidit lo camí.

Cabalment lo día avants haviam passat mitja tar-
de ab en Jepó articulejant sobres lo brillant per-
venir que la sort reservava á la Madroneta, únich
fruit hagut de son breu matrimoni ab l' Agnesó,
y ben lluny tenia de l' enteniment l' infelis pare
qu' en aquells instants lluytés la noya en mortal
crisis.

En Jepó era 'l tipo d' home deixat per excelen-
cia; la seva droperia havia mermat tant lo regular
patrimoni que li previngué á la mort de sos pares,
que ja no li quedava per aquest temps altre cosa
que l' atrotinat casalot que tot sol habitava. Entre
'l jás y 'l café derrotxava temps y moneda, mentres
tant lo de casa seguía 'l camí que volia Deu. La
Madronea era lo seu ull dret, pero tampoch peca-
va en Jepó per cuydarse'n gens ni mica, y la no-
ya desenvolada en aquest medi, senyalava un camí
no massa bó. Aixó li remarcavan cent cops al día,
no obstant tampoch prenia cap determini hasta

SAMUEL, LO RABÍ FELÍS

Un reixat, uns quants balustres,
arbrets, mástils, barracotas...
¡A veure si ab tot aixó
m' hi guanyo un parell de botas.

que l' Ignasia vingué per última volta á ferli la proposta de que la deixés anar á viure ab ella y vententse aporronat per tots, l' home accedí.

¡Vés ahont portaria la noya que se la miresin ab més interés que á cá la tia!

L' Ignasia havia servit un remat d' anys al senyor Cinto, un solterón enriquit que per passatemps sostenia una botigueta de betas y fils y joquinas en una de las barriadas més concorregudas de Sant Martí, botigueta de la que junt ab la casa ne feu deixa á l' Ignasia á l' hora de la mort.

Un pich s' extengué la nova de que ella havia entrat mestressa dels bens del senyor Cinto, no li mancaren pretendents de tota mena, atrets, ja que no per la joventut y hermosura de l' Ignasia, per l' esqué de poder viure ab l' esquena dreta, puig al que més y al que menos no era sols la casa y la botiga lo que 'ls tentava, sino lo bossot que segons veus havia deixat lo conco. De tota la patuleya l' Ignasia va decidir no escoltarne cap, y es que feya un quant temps que mossen Fortiá, beneficiat d' una parroquia y habitant lo segon pis

de casa 'l senyor Cinto, li havia parlat de 'n Francesch, nebot seu, mitj beato y noy de bé de cap á peus, fuster d' ofici y ab unas quantas centas pessetas á rédit... Los encararen y si hé ab sorpresa de tot' hom, á causa del desnivellament d' edats de abdos contrayents, (l' Ignasia quasi li doblaba 'ls anys), la boda 's realisá als dos mesos que s' havian conegut.

Si 'l difunt tenia la botiga per entreteniment, en mans d' ells dos se convertí en un motllo de fer pessetas, y ben prompte en Cesch deixá la garlopa y la serra per emplear tot lo dia en fer corre l' establiment.

No havian tingut familia ni 'ls hi restavan esperansas de tenirne, puig l' Ignasia havia travessat ja los cinquanta per aquell temps, y aixó feya que en aquella casa apesar de ser egoistas empedernits y guanyar los diners á cabassos, passessin aquellas vetillas tan aburridas. ¡Qué 'n treyan de que lo calaix s' omplís tan depressa si aixó 'ls cansava més, puig no sabían qui se 'n gaudiria! ¡Ves per qué nostre Senyor no 'ls hi havia enviat un nen, un no més, tan demanat com li tenfan y tantas novenas com havian dedicat á la Santa Verge, que dintre ben guarnida capelleta ocupava la testera de la botiga!

Aquí, donchs, fou lo punt ahont per fugir d' un perill vingué á allotjarse la filla de 'n Jepó, dissipant ab sa joventut y hermosura lo malestar y las vetillas tristas d' aquell sepulcre de vius, y era tanta la joia ab que l' estéril matrimoni l' havia rebuda, que tots veyan en ella la hereva de la fortuna de sos oncles.

Tot fent via cap-á-vall anava recordant en Jepó las escasas vegadas que durant l' any passava á véurela, y trobava justificat que la noya se decantés més cap á la banda de sos oncles, que á la d' ell, ab tot y ser son propi pare. Ara feya una pila de temps que no l' havia vista, (¡si era tan deixat!) Lo darrer cop que havia passat per cá l' Ignasia, allá á principis d' estiu, la noya no s' hi encontrava; l' havian deixada anar ab una senyora que se la estimava molt, á pendre las ayguas en no sé quin punt de la Cerdanya: aixís li digné l' Ignasia. Després, més ensá, havia sabut per anants y vinentes que la Madroneta havia ja retornat. que se li havia assentat tan bé la sortida y que n' era feta un pom de flors. Lo pobre home veyétsela ara mitj perduda, tot era prometers á sí mateix que si la noya eixia d' aquesta y volgués continuar vivint ab sos oncles, éll, no passaria una sola senmana sens baixar á besarla.

Y sa fantasia, sortint de luctuosos pesimismes dibuixava quadros alegrois: la noya era jove y forta y podia llyutar ab ventatja ab la malaltia; potser tampoch era tanta com deyan la gravetat y li quedaria encare á n' éll tota la vellessa pera rescabalarse de sobras del deute de carinyo contret ab la filla que fins aquell' hora havia tingut quasi olvidada. ¿Olvidada? No, ¡ll no l' havia olvidada més que aparentment, y aixó era degut á que éll la sabia sana y bona y á costat de uns sers que la estimavan tant com éll. ¡Quin disbarat! ¿Tant com éll? No pot ser: ¡si éll era 'l seu pare!

Y ab aquestas caborias en Jepó se va trobar obrint las ventallas de casa sa germana, fent estremir lo rengla d' arlequins que pera tentació de la quitxalla penjavan d' un fil de dalt-á-baix de las vidrieras.

Dintre la casa 'l desconsol era gros, la malaltia de la Madroneta los tenia abatuts: ¡la estimavan tant!... En Cesch s' havia vist obligat á ficarse al lit, encés per la febre y 'l desvari; l' Ignasia feya el cor fort perque un ó altre debía cuydar l' establiment...

—¿Y la noya?—esclamá en Jepó.

—¡Pobre Madroneta!—féu tot somicant l' Ignasia.

—¿Qué? ¿es morta?—digué en Jepó, desfentseli

LOS ÉXITS DE LA TEMPORADA

OBRA ESTRENADA á Novedats per LA COMPANYYÁ DE D. EMILI MARIO

de cop tot lo castell d' ilusions.—¿Per qué heveu tardat tant á avisarme?

—Calla, Jepó, per Deu no cridis ni't desesperis, mira jo com tinch á n' éll... ¡nostre Senyor pot encare obrar un miracle!

—¿Viu, donchs, encare? Ay, Ignasia, no sabs tú 'l consol que 'm donas, pero ¿ahont la teniu?... digam'ho, ¡estich frisós per véurela!

—Reposa, Jepó, no 't precipitis, mira que...

—Tú m' enganyas, Ignasia... ¡pobra filla meval reflexiona com estich, vull saber ahont 'es, digam'ho d' una vegada...

No, la noya vivia, era... á Barcelona, á... casa aquella senyora amiga; allá havia caygut malalta y tant en Cesch com ella, no més feya dos dias que ho sabian. ¡La noya hi havia anat bona!... En Cesch l' havia vetllada la nit avans y al retorn fou quan se trobá enfibrat y malmés.

—Pero, ¿en quin punt de Barcelona? reprenia en Jepó, no poguent contenir las llágrimas.—Ignasia, per mor de Deu no m' atormentis més...

Baixos los ulls, devant la suplicant mirada de 'n Jepó, balucejá aquella dona un carrer y un número que 's grabaren com ab escarpra en l' enteniment de l' infortunat pare. No volgué sapiquer més: com alelat se llansá fora sense bestreurer cap més paraula y emprengué 'l camí de Barcelona.

Mitj d' esma entrá á la ciutat comtal y atravesá carrers y plassas ensopegant á cada pas ab los indiferents transeunts hasta lograr distingir la escala ahont sa germana l' havia dirigit...

Dolorós, tant dolorós seria lo que allí van revelarli, que quan eixí no 's diferenciava d' un dement y pareixia que portava afegits vint anys més dessobre seu. Després, un xich més tart, las tertulias de desocupats que mataban lo temps discutint de tot, en lo passeig d' Isabel II, se giravan sorpresos, bosculats per aquell home de mirada incerta y descompasats moviments que passava ferm cap al Plá de Palacio y cap al passeig del Cementiri.

Més d' un municipal havia estat tentat per detenirlo.

En Jepó, com un possehit, tirava passeig amunt sens adonarse de la gent que feya aturar; com sense notarho havia perdut la gorra y la marinada s' ajogassava despenitant sos cabells greixosos y assecant de cop las gotas de suhor que barrejadas ab llágrimas ardentes li reseguian las arrugas de la cara. Lo pobre home no veyia res, la noya era morta y era tan gran la seu dolor, que tot lo que l' enrotllava, per éll no tenia rellu. Sombras eran las casas voreras del passeig; sombras los arbres y carruatjes y sombras los caminants. Passat de dos ó tres criaturas que li semblava coneixer y que havia vist terrejant en mitj del camí, en lo mon no hi havia ningú més qu' éll... tot lo altro eran cosas sense valor... esfumadas.

La reixa del cementiri lo deturá y torná una mica sobre sí; l' atravesá y en linea recta aná á empendre á un empleat que regava aquells jardins y li demaná pèl depósit de cadavres...

Dintre de aquella sala baixa y llargaruda que oreja 'l vent del mar, entre mitj de quatre ó sis difunts encaixats, descansant sobre lletets de ferro, distingí pàlida la cara y ensorrats los ulls, lo cadavre de la Madroneta, sobre 'l qual s' anava á abrahamonar per omplirlo de petóns...

S' aturá horrorizat: las camas de la morta feyan de bressol á un ser deforme, caricatura horrible de 'n Cesch... La mateixa estampa... una llupia sobre la cella esquerra, tot igual...

En Jepó llensá un crit estrident; ¡tot ho endevina!... Per aixó havian tardat tant á avisarlo! Una maledicció suprema brotá enérgica de sos llabis y caygué sech y espumejant al peu mateix d' allá ahont jeya lo séva filla...

Lo vehinat de cá l' Ignasia no troba paraulas per alabar la caritat inagotable del religiós matrimoni. ¡Aquest sí que practica la lley de Deu! Fa deu ó dotze mesos que cuidan ab paternal sollicitut á un pobre ferit que, privat de tota inteligencia,

passa lo sant día assegut en lo silló de cuyro, ara plorant, ara rihent y babejant sempre. Es en Jepó, que ab tot y tenir las llums intellectuals apagadas y una mirada vidriosa é imbécil, fá estremir moltes voltas als dos delinqüents que en aras de una aparent tranquilitat conjugal, tan absurda com imposible, sacrificaren la vida de la Madroneta y l' enteniment d' un pare infortunat.

ANDRESILLO.

Á UNA VEHINA

¿Per qué en mostrarm sos encants vehineta s' escarrassa?

Si s' enteran de 'l que passa...

¿Que dirán los estadants?

Tanqui la finestra bé quan se 'n vulgui aná dormi, y al llevarse al demati no l' obri tant, si pot sé.

Vosté no pert ocasió per veure com jo pateixo, y si bé jo resisteixo bastant bé la tentació,

y soch de carácter fret, al fi soch home, y un dia pot sé ab un bot probaria de saltar al seu quartet.

Y com de volá no 'n sé y no soch cap gat ¡diable! no arribant'hi es molt probable qu' anés á pará al carré

¿Que no miri diu? No veu, qu' aixó es bó per dir? Soch home;— aixó no 'ho diga ni en broma, jo miro per tot arreu.

Si ho he dit aixó, no 's pensi qu' es per que 'm sab greu, senyora; lo que sento es que pert l' hora,

fent monadas, y dispensi....

Vosté 's creu amagarm l' ou per que sab que hi enviudat: ¿no sab que gat escaldat, ab aigua tebia 'n te prou? .

Deixis doncas de tontadas que m' acaban la paciencia, tingui un xich mes de decencia que no te moltes vegadas.

Per que no tocantme re no m' agrada pendre vistas; y si acás vol fer conquistas baixi á ferlas al carré.

CRISTÓFOL CRISPIN.

TIVOLI

Si veuhen lo nom de *Miss Helyett* inscrit en los cartells del *Tivoli* senmanas y mesos, no ho extranyin pas. A sucehir aixó, que no me'n extranyará gens, será senyal de que l' éxit que ha tingut la opereta de Audran, á mes de ruidós haurá sigut durader.

Y s' ho mereix baix tots conceptes. Es á dir: per la lletra y per la música.

Miss Helyett enclou un agument picaresch, plé de bon humor y de gracia Comensa ab un vals, que 's trasforma en can-can, parat en sech per un himne relligiós, en lo qual se consigna lo únich que la dona pot ensenyar á tothom sense pecar, ó sigui'l nas, los ulls, las galtas—diguémne la cara— y las mans. Lo demés únicament pot véureho lo seu marit. Aixís ho disposa la moral protestant que professan la Miss y 'l seu pare, pastor evangélich.

Vels'hi aquí que *Miss Helyett* se 'n vá tota sola á fer una excursió per la montanya, té un rodament de cap, rellisca, y rodolant com una pilota, hauria caygut al abisme á no haverla detinguda una mata. Pero ¡en quina situació ha quedat la pobreta!.... Un home que per allí 's trobava logra salvarla.... y ella, al sentir á l' home, impulsada pel rubor, se tapa la cara ab lo vestit. De manera que l' home de la montanya li ha vist alguna cosa mes que la cara y las mans. Conseqüencia inevitable: l' home de la montanya ha de ser lo séu marit.

Pero ¿quí es aquest?

La busca de aquest home dona lloch á las equivocacions mes graciosas. Primer se figura qu' es Mister James, un yankee timit y estirat que ja pretenia la ma de la Miss. Pero Mister James fá una solemne planxa y's derrumba l' edifici ab tanta pena construhit per la Miss y 'l seu pare. Després atribuheixen lo mérit de l' aventura á don Leon Bravo, un ganader de la Manxa, mes embustero qu' en Calsas y mes poruch que una guilla. La *Miss* l' elegeix per marit si 's plau per forsa, sustrayentlo á una andalusa ab la qual está promés, y arribant ab ella á las mans á punt d'esgardissarse Pero resulta que tampoch aquest es l' home de la montanya.

Lo verdader home de la montanya es un pintor, al qual *Miss Helyett* estimava ja sense acabar de donarse 'n compte. Pero á impuls del amor la nena, educada en lo rigorisme protestant, se vá tornant dona y coqueta: vol agradar al seu enamorat y, en efecte, acaba per entussiasmarlo. Aixís es que al descubrir qu' es lo pintor qui vá salvarla

en aquell cas tan compromés, cau als seus brassos, exclamants

—Pare: aquest es l' home de la montanya.

No doném del argument sino la quinta essencia. Las situacions escabrosas, salvadas ab gran habilitat y fortuna, se succeheixen las unas ab las altres. Lo diálech está empedrat de xistes. Las escenas mes variadas, cómicas totas, y tocadas de cert gust literari, que oscila sempre entre lo poétich y lo bufo, forman la característica del llibre de Boucheron, que 'l Sr. Granés ha acomodat á la escena espanyola, valentse de una versificació flúida y fácil, menos en alguns curts moments en que s' hi nota un que altre ripi. De totas maneras, Deu n' hi doret del tal arreglo.

* *

Audran, l' inspirat autor de *La Mascota*, no podia desitjar un llibre millor per lluhir sas brillants facultats. Es un compositor elegant, distingit, que sab trobar motius molt hermosos y sab desenvolupar los bé y vestirlos ab una orquestació primorosa. De manera que 'ls números de música se succeheixen, l' un mes hermós que l' altre.

En l' acte primer un preciós vals y una *quadrille* interrompuda per lo cant mistich, produheix un contrast admirable. Una aria corejada de barítono es de lo mes picaresch qu' hem sentit en lo teatro: uns *couplets* de la primera tiple, un terceto cómich serio d' ella, 'l barítono y 'l baix, son las pessas culminants.

En lo segón lo duettino del álbum, que 's farà célebre, tant per lo ben tallat, com per la gracia encomanadissa que vessa en totas las sévas notas,

lo duo de l' home de la montanya, no menos inspirat y no menos cómich; un altre duo de tiple y barítono, molt elegant, un terceto bufo y la pesa final, pintura exacta de una baralla de donas que arranca estrepitosos aplausos.

En lo tercer acte, sobresurt l' escena de la coquetèria y 'l duo de Miss Helyett y 'l pintor. Ab tot y ser aquest acte 'l més fluix de l' obra, ha fet molt bé 'l Sr. Pérez Cabrero en suprimir lo seu vals que feya cantar á la protagonista, no perque dit vals no sigui garbós, sino per estar colocat fora del siti. Per altra part, la música de Audran no suporta competidors.

La major part de las pessas mencionadas se repeteixen cada nit á instancias del públich, que no cessa de aplaudirlas. Lo mestre Audran sab, com ningú, trobar lo camí del gust del públich, conservant sempre la distinció artistica.

—Entre *La Mascota* y *Miss Helyett* ¿ab quina 's quedaria?—preguntavan l' altre dia á un filarmónich.

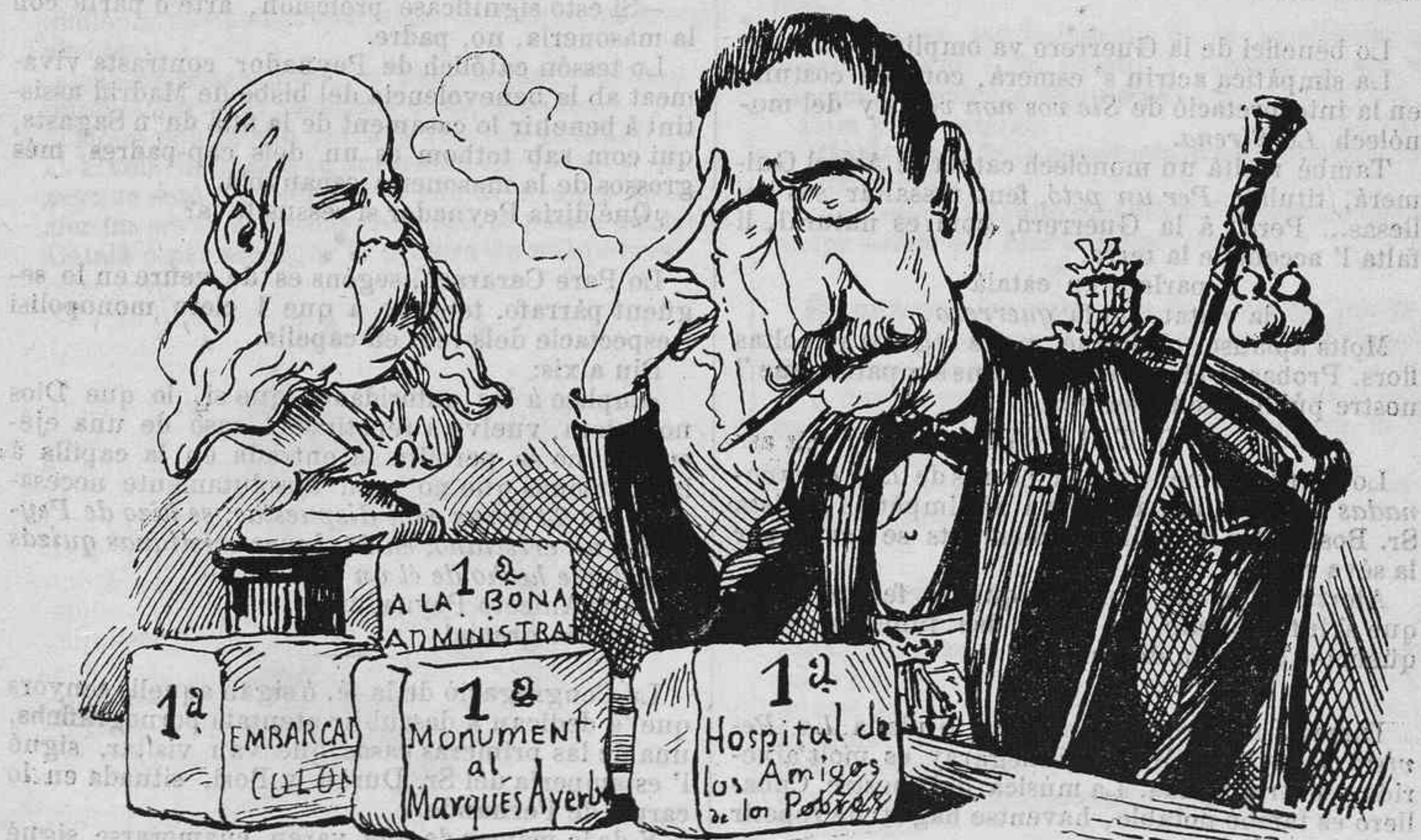
Y aquest vá respondre sens vacilar:

—Ab totas duas.

L' obra ha sigut posada ab esmero, haventse estrenat dos hermosas decoracions de 'n Soler y Rovirosa.

En la execució, admirablement bé la Srta. Pretel. Joveneta, guapa, intel·ligent y simpática, ab una veu fresca y extensa, es avuy una de las pocas tiples que poden cantar aquesta classe d' obras. Molt bé la Srta. Brú y la Sra. Martí. Lo Sr. Carbonell fá gala de la séva veu potent y ben timbrada y no declama mal. En Banquells se porta

MALS-DE-CAP DEL ALCALDE

—Durant aquestas festas que aném á celebrar, ¿quinas primeras pedras podría colocar?

com tot un home. Veritat es que 'l tipo de pastor protestant sembla tallat expressament per éll. Mereix un aplauso 'l Sr. Castillo, que fa tot lo que pot, y 'l tributariam també al Sr. Guardia, que canta molt bé, si ja que vol fer lo tipo en inglés, l' accentués de la manera deguda.

En resum: *Miss Helyett* es una de las produccions més aixeridas que s' han posat al Tivoli, y una també de las que millor desempenyo han tingut en aquest teatro.

NOVEDATS

Un libro viejo, de D. Joseph Feliu y Codina, es una comedia escrita de ma de mestra. Compreném perfectament l' éxit merescut que vá alcansar á Madrid, confirmat plenament pél públich de Barcelona.

Lo primer acte está estructurat ab verdader talent y 'ls dos restants se sostenen molt bé, mantenint l' interés del espectador.

Es una mica convencional la base de l' acció consistent en los viatjes que fa un llibre vell, dintre del qual ha quedat olvidat un bitllet amorós que compromet la reputació de una dona casada y porta la desunió en una familia; pero aquest convencionalisme queda eclipsat per la bona pintura dels tipos, per las escenas verdaderament sentidas que van desarrollantse ab molta naturalitat y sobre tot per lo primor del diálech, un modelo de bona prosa castellana, ni antiquada, ni vulgar: justa, precisa, vigorosa, elegant.

Lo Sr. Feliu y Codina, en aquest concepte, pot posarse al costat de nostres primers escriptors.

L' obra sigué esmeradament interpretada per la Guerrero, la Alverá, en Cepillo, en Thuillier y en Balaguer. Tots ells escoltaren merescuts aplausos, y l' autor sigué cridat á la escena al final de tots los actes.

*

Lo benefici de la Guerrero va omplir lo teatro.

La simpática actriu s' esmerá, com de costum, en la interpretació de *Sic vos non vobis* y del monólech *La Sirena*.

També recitá un monólech catalá de Angel Guimerá, titulat: *Per un petó*, fent ressaltar sas bellesas... Pero, á la Guerrero, com es natural, li falta l' accent de la terra.

Y parlant en catalá

la vritat, no fá guerrero.

Molts aplausos obtingué, molts regalos y molts flors. Probas evidents de las grans simpatias que 'l nostre públich sent per ella.

CATALUNYA

Lo derrumbament de la parras de *Las Campanadas* produhí una desgracia al simpátich artista Sr. Bosch. En los primers moments se temía per la séva vida.

Afortunadament sembla que la ferida grave que s' inferí al cap, no tindrà las funestas conseqüencias qu' eran de temer.

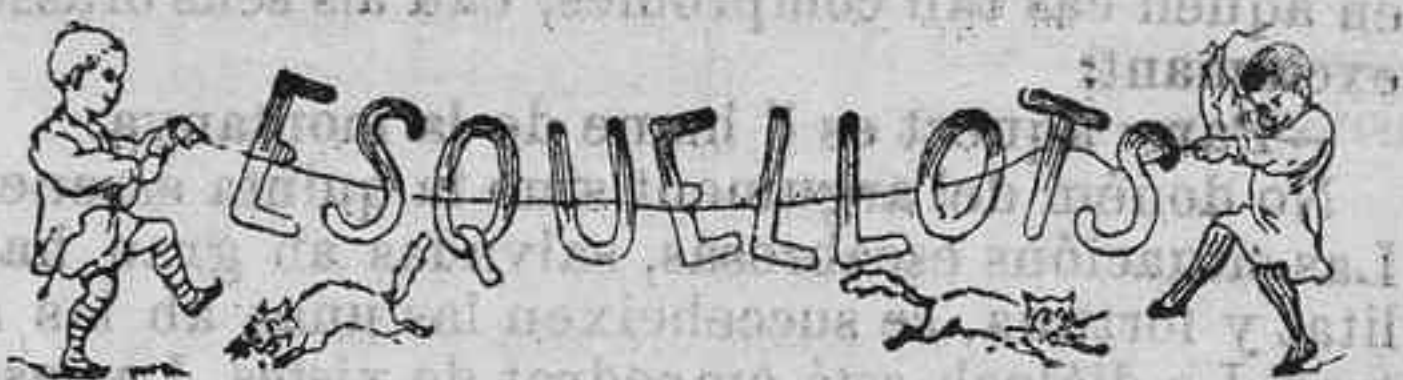
**

Dimars s' estrená la sarsuela titulada *La Revista*. Obra d' en Miquel Echegaray es molt aixerida y entretinguda. La música del mestre Caballero es també notable, haventse hagut de repetir la majoria de las pessas.

Sobresurten lo terceto-vals de la cadenera y la marxa en la qual s' hi combinan la orquesta y la banda, produhint un gran efecte.

Y vels' hi aquí com la empresa del Eldorado ha trobat una nova producció digna pariona de *Las Campanadas*.

N. N. N.

Mossén Jaume Cararach é Iborra, qu' es un dels capellans que assistiren en la capella al reo Peynador, ha publicat una ressenya de las relacions espirituals que vá tenir ab aquell desventurat, en aquells terribles moments.

Créu lo sacerdot Cararach que Peynador vá donar probas indubitables del séu esperit acendradament católich.

Una d' ellas es lo que vá dir lo reo, al entregárseli uns rosaris benehits pél Papa.

—Padre—digué—me los pondré en la muñeca derecha por *brazalete purificador*.

Y ab los rosaris á la munyeca vá anar al pal, suplicant que nadie le quitase tan preciosa alhaja y se le enterrase con ella.

Y afegeix lo Pare Cararach:

—Con los rosarios se le enterró, gracias, con todo, á la generosidad del verdugo, quien convino en ello, sin ninguna gratificación.

¡EL VERDUGO GENEROSO!

¡Quin títul més llamatiu per un melodrama!

*

Durant l' estancia en la capella y parlantli 'l Pater dels esforços que feya la masoneria per lograr lo séu indult, li vá contestar ab vivesa:

—Padre, yo no soy masón.

Una pregunta del Pare Cararach:

—¿Si la masoneria pudiese, no ya suplicar, sino otorgarte el indulto, lo aceptarías de su mano?

Resposta del reo:

—Si esto significase profesion, arte ó parte con la masoneria, no, padre.

Lo tessón católich de Peynador contrasta vivamente ab la benevolencia del bisbe de Madrid assistint á benehir lo casament de la filla de 'n Sagasta, qui com sab tothom es un dels cap-padres més grossos de la masoneria espanyola.

¿Qué diria Peynador si ressusitava?

*

Lo Pare Cararach, segons es de veure en lo següent párrafo, tendeix á que 'l clero monopolisi l' espectacle dels reos en capella.

Diu aixís:

«Suplico á las autoridades que si, lo que Dios no quiera, vuelve á repetirse el caso de una ejecución, no se permita la entrada en la capilla á las personas que no sean absolutamente necesarias. En 24 horas mal dispuestas, se hizo de Peynador un cristiano: en 24 horas cristianas quizás se hubiese hecho de él un santo.»

¡Sant Aniceto Peynador!

¡Tindria gracia!

La Congregació de la fé, ó sigan aquells senyors que 's dedican á descubrir atentats pornogrífichs, una de las primeras casas que van visitar, signé l' estamperia del Sr. Durán y Bori, situada en lo carrer de Fernando.

Y de lo primer de que varen enamorarse sigué de un hermós llibre editat á París ab lo títul de *Le nu á l'Exposition*.

¿Qu' es aquest llibre? Una reproducció gráfica de tots los quadros y estátuas representant figuras despulladas que han figurat en las exposicions artísticas de París.

¡Quin escándol!

¡Un llibret de reproduccions artísticas, que á Paris las veva tothom que visitava la Exposició de Bellas Arts!

* * *

Després d' endurse 'n á casa séva *Le nu á la Exposition*; després de examinarlo atentament per tots costats; després de omplir-lo de notes é indicacions, dihent: «inmoral,» «porno-gráfic,» «obceno;» van anarse 'n al Jutjat, sollicitant que s' entaulés causa criminal contra 'l Sr. Durán y Bori.

Lo jutje, assessorat per tres artistes y 'l mateix fiscal, *motu proprio* varen considerar que aquell treball de caràcter artístich, no tenia res de deshonest ni de immoral.

Per qual motiu al Sr. Durán y Bori se l' ha declarat exemp de tota culpa.

* * *

¿N' hi ha prou ab aixó? Francament jo crech que no.

Será convenient que 'ls que buscan tres peus al gat de tant en tant se 'n endoguessen alguna esgarrapada.

Esgarrapada en forma de indemnissació de danys y perjudicis, per las molestias que ocasionan ablas sévas impertinencias.

Ja que 'ls accionistas de la Trasatlántica no cobran dividendos, á lo menos que cobressin indemnissacions las victimas dels excessos de zel de aqueixa cáfila de inquisidors.

FILOSOFÍAS ARTÍSTICAS

—Si aviat no deixo 'l paysatje, tindré un disgust, n' estich cert...
¡Com ara s' ha fet de moda perseguir tot lo qu' es vert!

Lo dia de Sant Jaume, 'l bisbe Sr. Catalá vá manar repartir dos mil bonos entre 'ls pobres de Barcelona y mil bonos més entre 'ls pobres de Arenys de Mar.

¿Ascendeixen á mil los pobres que 's contan en aquella hermosa vila de la costa catalana?

Molts pobres son per una vila tan petita.

Y vels' hi aquí que ara estich en roda, y no sé porque será més célebre la vila de Arenys de mar: per las sévas atmetllas, per ser la patria del bisbe Catalá ó per albergar la friolera de mil pobres.

LA PURA

—No 'm diguin res, no s' acostin, passin de llarch y... endavant: la gent de la *Lliga honesta* me sembla qu' está mirant.

Ahir dijous havia de arribar á Barcelona 'l nou governador de la provincia Sr. Sanchez de Toledo.

Molts eran los habitants de la provincia que esperavan que 'l Sr. Ojesto 's despediria ab una alocució lacónica y expresiva.

Com per exemple:

«Habitantes de la provincia de Barcelona:

» ¡Otro talla!

» Barcelona 28 julio de 1892.—Vuestro ex-gobernador.—*Nicolás María Ojesto.*»

En una crónica publicada fa ja algun temps en LA ESQUELLA, comparavam alcaudalat banquer D. Samuel ab lo rey Midas.

Y deyam que aixís com al rey Midas se li tornava or tot lo que tocava, á D. Samuel tot lo que toca se li torna negoci.

No hi pot fer més. Aquesta *penchant* es arxi-superior á la séva naturalesa.

Aixís per exemple:

Se l' ha nombrat individu de la Junta de firas y festas del Centenari, y quan ningú sab encare á punt fixo qu' es lo que 's farà ab motiu de las mateixas, D. Samuel ja té estudiat un projecte per urbanisar la Plassa de la Pau, fer un passeig alrededor del monument de Colon, y utilizar quatre llencas que quedan als extrems per instalharhi quatre kioskos.

Y no sols aixó, sino que 's compromet á costejar tots los gastos, ab la condició de que se li concedeixi la explotació dels quatre kioskos per espay de vint anys.

Es á dir: un petit negociet, porque no diguin que D. Samuel fá alguna cosa sense segona intenció.

Y ara una juguesca.

¿Quan apostan á que si li otorgan la concessió, lo primer kiosko que estiga llest quedarà destinat á estanch?

Per la méva part, m'hi jugo un puro de deu cén-tims comprat allí mateix.

Los recomano de totas veras lo nou licor que ab lo nom de *Quina Momo* han posat á la venta 'ls intel·ligents destiladors Srs. M. Soley y C.^a.

Es un producto fi y exquisit, que deixa en lo paladar tots los gustos... s'entén, tots los gustos bons.

Digne rival de la Benedictina, té sobre de aquesta una dobla ventatja. Primera: 'ls frares no han intervingut per res en la séva confecció, y segona: es un licor esencialment catalá.

Una frase que jo proposo s'inscrigui en una lápida, cas que 's realisi la urbanisació de la plassa de la Pau, al rededor del monument á Colón.

«Colón va descobrir l'América: jo, en cambi, he descobert quatre kioskos. Digas posteritat: ¿quí es més gran: Colón ó Samuel?»

Durant la passada senmana y la present ha figurat en lo Saló Parés, un bén acabat retrato del aplaudit autor dramátich D. Eduart Vidal de Valenciano, pintat pél jove artista vilafranquí don Félix Via y Pagés, alumno sobresalient de aquesta Escola de Bellas Arts y pensionat ab una bossa de viatge per la Diputació Provincial.

Lo Sr. Via, fill d'un modest artesá de Villafranca, revela per la pintura molt felissas disposicions, á jutjar pél retrato del Sr. Vidal, tant notable pél parecut, com per la facilitat y'l vigor de la execució.

Y á propòsit de aquesta nova ocupació que s'ofereix á la dona.

Un cop una senyoreta alcanzi 'l títul de doctora en lleys, ja pot anar sola.

A *batxilleras* hi arriban totas las donas; pero á doctoras son bén pocas las que hi poden arribar.

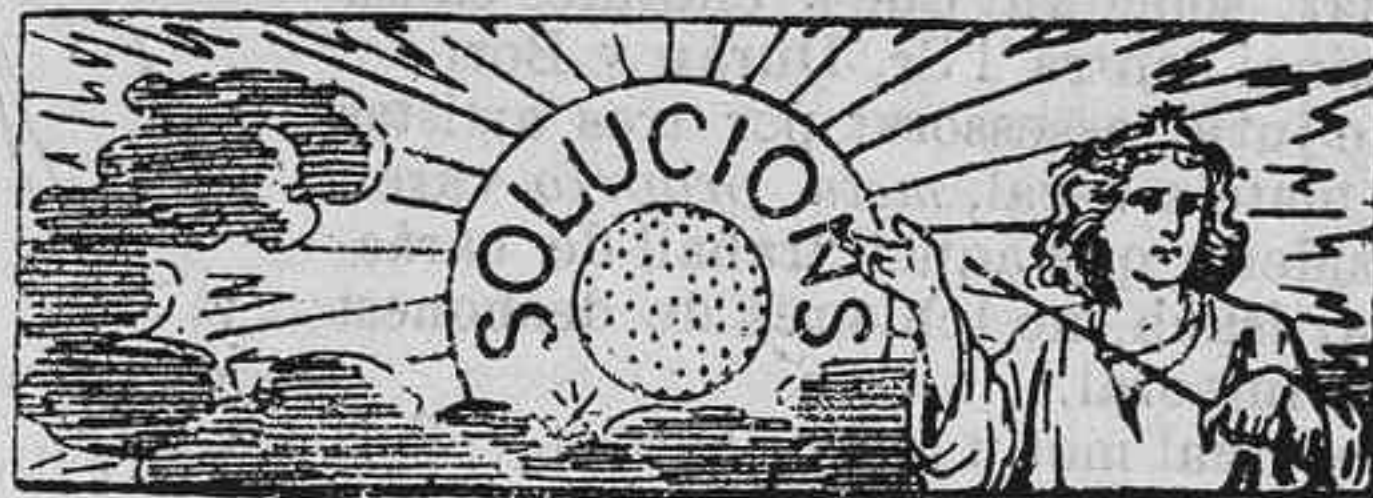
Alló que havían dit los tripulants de un barco

holandés de que l'isla Sangir del arxipiélach filipi 'l mar se la havia tragada ab los 12 mil habitants que la poblavan, ha resultat ser una solemne gofia.

La isla no s'ha mogut de puesto, y 'ls 12 mil habitants continúan sens la menor novedat.

Per lo vist la tripulació del barco holandés vá veure que l'isla donava voltas...

¡Té molta forsa 'l rom que sol gastarse á bordo dels barcos holandesos!

A LO INSERTAT EN L' ULTIM NUMERO.

- 1.ª XARADA 1.ª—*Cur-te-ta.*
- 2.ª ID 2.ª—*Má qui-na.*
- 3.ª TRENCA CLOSCAS.—*Los polvos de la madre Celestina.*
- 4.ª TERS DE SÍLABAS.—*G U M A R O
M A R O M A
R O M A N I*
- 5.ª LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Gumersinda.*
- 6.ª GEROGLÍFICH.—*Dos ous vint cén-tims.*

XARADAS

I

ESCENAS D' ISTIU

Marinescas

—Ep, conductor, conductor;
¿que va á la Barceloneta?

—Si, senyoras; pujin, pujin,
ja hi caben.—¿Qu' hem d' anar dretas?

UN MISTO ENTRE DOS FOCHS

Un pilot de combustible:
bufin un xich y... ja está.
¡Veyám qui será 'l primer
que s' arribará á cremá!

LOPEZ-EDITOR, Rambla del Mitj, número 20, Llibreria Espanyola, Barcelona.—Correu -Apartat, número 2.

OBRAS DE M. MARTINEZ BARRIONUEVO

PRÓXIMA Á PUBLICARSE

VENTA DE HIJOS

Edición ilustrada

EL DECÁLOGO

Amar á Dios (2.ª edición).	1'50	ptas.
No jurar.	1'50	»
Santificar las fiestas.	1'50	»
Honrar padre y madre.	1'50	»
No matar.	1'50	»
No fornicar (3.ª edición).	1'50	»
No hurtar.	1'50	»
El falso testimonio.	1'50	»
La mujer ajena.	1'50	»
Los bienes ajenos.	1'50	»

La Condesita (agotada).	2	»
El Sepulturero de Aldoba (agotada)	2	»
La Generala (2.ª edición).	3	»
La Quintañones.	4	»
Señores de Saldivar, 2 tomos.	6	»
El Padre Eterno (2.ª edición).	4	»
Los grandes criminales. Cuaderno.	0'50	»
Andalucía, edición monumental.		
Cuaderno.	1	»
Juanela.	3	»
Un libro funesto. (12.ª edición).	1	»
De pura sangre.	3'50	»
¡Misericordia!	3'50	»

DOS OBRAS NUEVAS

Las Instalaciones de Alumbrado Eléctrico

por

G. Fournier y J. A. Montpellier

y un prólogo de José Echegaray

Precio: 7 pesetas

LA PELOTA Y LOS PELOTARIOS

por

ANTONIO PEÑA Y GOÑI

(Segunda parte)

Precio: 2 pesetas

GUIA DEL CONQUISTADOR

(Segona part del ART DE FESTEJAR)

Preu: 2 rals

Per C. GUMÁ, y dibuixos de M. MOLINÉ.

Preu: 2 rals

LAS BODAS D' EN CIRILO

Per **EMILI VILANOVA**

Dibuixos de M. Moliné.—Preu: 1 pesseta.

QUARTA EDICIÓ

MALA LLUNA

JUGUET COMICH EN UN ACTE Y EN VERS, PER

M. FIGUEROLA Y ALDROFEU

Preu: DOS rals

ALGO

Colección de poesías de **JOAQUÍN M.ª BARTRINA**

Ilustradas por **JOSÉ LUÍS PELLICER**

Precio: 3 pesetas

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l'import en libransas del Giro Mutuo, ó bé, en sellos de franqueig al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém d' estravíos, no remetent además 3 rals pel certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

—Ca, no; pujin... tira noy...
 —Ho veu mamá?... ja li deya,
 —Be; pro dona que hi vols fer;...
 totes hi van prou *quart* plenas.
 ¿ahont paran?—Al *Astillero*.
 —Ay *prima-prima*, no 'ns deixan
 allà.—¿Van als *Oriental*s?
 —No, senyor, no; á la *Sirena*.

—Passiho be senyora Quima.
 —Ola; mira noy, l' Adela.
 ja s' han banyat vostés?—Si.
 —Que tal l' aygua, ¿es gayre freda?
 —No.—¿Es calenta?—Tampoch.—Donchs,
 aixis casi deu ser tebia.
 —Pren molts banyes vosté?—Ca, avuy
 ha fet la mitja dotzena.
 —¿Tota sola ve?—A la *hu-dos*
 l' aygua li fa por.—¿De veras?
 ¿y á vosté no?—Ca; si jo
 voldria está en remull sempre.

—¿Vols venir cap á la bota?
 —Ca, ca; aném per' qui la esquerra
 allá ab las donas.—Aném;
 ¿que potsé hi tens *cinch* promesa?
 —No. noy, no... mira, ja 'n veig
 una que *segón-primera*.
 —Mira aquella com fa 'l mort.
 —Qui pogués fé 'l mort ab ella...
 —Ahont van aquests homenots...
 —No tingui pó; aném á veure
 los peixos; (segueixme á mí
 que per' qui algún cop s' hi pesca.)

—Un quarto; farà 'l favor...
 —Deu l' ampari.—Es bona aquesta;
 —vull di un quarto de familia
 pera mí, 'l gos y la nena.
 —Ah, vamos, ja entenç; miri, entri
 allí dintre y á la dreta
 hi trobara 'l *mostrador*.
 —Te, *Sultán*; aném Elena...
 ¿es vosté que dona 'ls quartos?
 —Segons quins.—Dels de banyera,
 que la noya se *hu-dos-tres*
 quan veu massa *mam* per terra.

—Mira quinas nenas; alsa
 que deveu estar fresquetas.
 —Estém del modo que 'ns dona
 la gana.—(Noy, beute aquesta).
 —Ets molt salada.—Ja ho sé;
 com que l' aygua també ho era.
 —Y aquesta, ¿que está *total*
 que va tan seria?—Aném; deixals
 aná á rentarse la cara
 que la portan molt poch neta.
 —¿Que me la vols rentar tú?
 —No tinch terra d' escudellas.

J. STARAMSA.

II

Prima-dos es part del cap,
 la *tercera* musical,
 y si lo *tot* vols trobarlo
 lo veurás en molts caballs.

B. PASQUAL

ANAGRAMA

—¿Qué *total*, Sr. Pagés
 si v'jes en lo *total*
 crítica que 'm fes molt mal?
 —Jo? Faria 'l desentés.

J. D. DOMENECH.

MUDANSA

La *tot tot ho tot*: m' agrada
 aixó per la bola qu' es...
 Aquell que la té ratada
 segur no li *total* res.

J. M.

TERS DE SÍLABAS

Primera ratlla vertical y horisontal: carrer de
 Barcelona.—Segona: Id. de la Barceloneta.—Ter-
 cera: Id. de Barcelona.

F. GUMÁ.

LOGOGRIFO NUMÉRICH

1 2 3 4 5 6 7 8 9.—Nom d' una flor.
 4 9 3 3 9 7 7 9.—Població catalana.
 9 6 4 2 6 8 9.—Nom de dona.
 4 5 3 5 7 9.— » »
 9 6 4 2 6.— » d' home.
 8 8 4 9.— » de dona.
 9 6 9.— » »
 3 5.—Nota musical.
 1.—Consonant.

J. JULIÁN BUSQUETS.

GEROGLÍFICH

PEROL

I

LI | SI

UN ESCANYA-POBRES.

TIPOS POPULARS

Lo mut dels llibrets y mistos

Barcelona.—A. López Robert, impresor.—Asalto, 63